

Jámbor igék

2009 július 12. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Márpedig páter Geg? Elekr?l írni fogok, határoztam el, mikor megakadt a szemem Czuczor Gergely megható emlékversén, amely eddig elkerülte a figyelmemet. Geg? Elek élete szeretni- és szánnivalóan szép volt, tudományos tevékenysége fontos és hasznos. Ezért is szólok róla, hisz nevét és munkáit alig ismerjük. Csíktapolcán született 1805. március 25-én. „Korán elkerült a Székelyföldr?l: iskoláit Székesfehérvárott, Nagyszombatban és Pozsonyban végezte. Huszonegy évesen belépett a ferences rendbe, majd három év múlva pappá szentelték. Ezután Pesten tevékenykedett, kés?bb áthelyezték Szombathelyre. Rövid élete végén összeütközésbe került egyházi elöljáróival, s ennek következményeként ki is lépett a rendb?l. Utolsó hónapjaiban Zichy Bódog gróf házikáplánja volt.
A nézeteltérésnek két oka is lehetett. Geg? szívesen alkalmazta a magyar nyelvet olyan egyházi szertartások alkalmával is, amelyeknél ezt a liturgikus szabályok tiltották. Az összeütközés másik okát Geg? tudományos ambíciói táplálták. Korának sok más egyházi személyiségéhez hasonlóan ? is id?t szakított magának tudományos tevékenység folytatására, s nagy buzgalommal kapcsolódott be az éppen kibontakozófélben lév? magyar tudományos életbe. Egyházi jelleg? munkásságán kívül els?sorban történelmi, néprajzi közleményekkel jelentkezett a Tudományos Gy?jtemény, a Társalkodó, a Tudományos Tár, a Hasznos Mulatságok és a Regél? hasábjain. Addigi teljesítménye elismeréséül 1835-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelez? tagjává választotta. Az egyre inkább a tudomány felé forduló Geg?t tervei megvalósításában mindjobban gátolták a szerzetesi élet kötöttségei, így került sor a renddel való szakításra. Elképzeléseit azonban így sem válthatta valóra, mert 1844. október 9-én, 39 évesen Pozsonyban elhunyt” (Zsoldos Attila).
Geg? Elek az Akadémia megbízásából járt 1836-ban Moldvában. A viszonylag rövid utazás után született meg A moldvai magyar telepekr?l cím? könyve, amely fontos és értékes m?. Geg? páter a Gyimesek völgyén keresztül indult el Moldvába. Kísér?je egy olyan káplár volt, aki 13 évig szolgált Jászvásárban, tehát jól ismerte Moldvát. Az els? nap leírását idézem, amib?l mindenki számára kit?nik, hogy a nyelvezet megmásíthatatlanul és utolérhetetlenül szép, veretes, mondhatnám, dallamos magyar nyelv.
„Délutáni 3 óra tájban indultunk, ’s a’ hold lenyugtával mi is pihenést keresénk, ’s ezt Fancsali Ferencz alig három lépésnyi hajléka adá meg. Úgy fogadtattam, mint az isten angyala, hogy Zöld pap szavaival éljek. Körülültük a’ t?zhelyt – vatrált –, ’s a’ n?, Szabó Maris cs?gési hangon panaszlá el szomorú lelki helyeztetésöket, ’s kért a’ jó isten nevére, hogy ismer?sének egy leánykáját megönteném, keresztelném. Alig ígértem szolgálatomat, a’ férj sietett Gál József- és Nagy Vérónak az örömhírt megvinni, n?je pedig egy-két szál czérnára viaszt kezde sodorítani gyertyát készítend?. Most a’ padláson valami zörrent, ’s asszonyunk elbeszélé, hogy az apja lelke hazajár, mert életében a’ kifésült haját a’ ház körül elhányta; mert gyónatlan halt meg stb. Ismét alkalom a’ babonák kigyomlálására, lelki tanításra! Az id? múlt, a’ t?z le kezde szakadozni, az arczáját tenyerez? kis minus macska es?t jövendölt. Kórós széna vala ágyam; a’ fáradt vándor, gondolám, ezen is édesebben nyugszik, mint a’ henyeség párnáján az arany id?t átkuczorgó, de alig szenderedtem el, a’ velünk egy hajlékban lév? kakas mintegy intett: lóra, utas!”
Lóra, atyám, s irány a Tatros mentén Moldva.
Így kezd?dött Geg? Elek moldvai utazása, és ha arra járunk, valami hasonlóban részesülünk mi is, mert a moldvai magyarok szokása – ne kérdezze senki, hogy jó ez vagy rossz! – kétszáz év alatt alig változott valamit.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló